deep (from the present ground surface), was recorded at a depth of 10–14 cm. Cremated bones and two grave goods: a square iron buckle and a tanged iron knife were discovered in it.

Isolated finds: two tanged iron knives and ten melted pieces of bronze were also found in trenches 13 and 14. Cremation 4 was discovered in trench 13. The grave pit, which was 30 cm deep (from the present ground surface), contained many cremated bones, and among them were a bronze penannular brooch with faceted terminals and fragments of a charred bronze neck-ring.

The discovered burials (on the basis of the manner of construction) and the isolated grave goods should be dated to the 12th–13th centuries and should be attributed to the inhabitants who left the East Lithuanian barrows.

Laurynas Kurila

Gudelių (Lenkiškių) pilkapynas

2002 m. atnaujinti Gudelių (Lenkiškių) pilkapyno (Vilniaus r.) (A1237P) tyrinėjimai (žr. *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 69–72; *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 91–93; *ATL 2004 metais*, V., 2006, p. 80–83; *ATL 2005 metais*, V., 2006, p. 92–96; *ATL 2006 metais*, V., 2007, p. 121–124; *ATL 2007 metais*, V., 2008, p. 160–163) buvo tęsiami 2008 m. Pilkapyno teritoriją kertančioje aukštos įtampos elektros linijos proskynoje po 1987–1989 bei 2002–2007 m. vykdytų tyrinėjimų liko dviejų spėjamų suplokštėjusių pilkapių vietos. Šie sampilai yra pažymėti 1988 m.(t. y. prieš paminklo suardymą) sudarytame pilkapyno situaciniame plane (autorius Tadas Šidiškis). Tačiau šiuo metu praktiškai nematyti jokių jų žymių. Spėjama, kad sampilai taip pat yra suardyti stumdant proskynos teritoriją buldozeriu.

2008 m. tyrinėta spėjamose elektros linijos proskynoje buvusių pilkapių 72 ir 73 liekanų vietose. Ištirti 2 plotai – iš viso 202 m². Vietos tyrinėjimams pasirinktos pagal situaciniame plane pažymėtus orientyrus ir nežymius reljefo nelygumus – spėjamas pilkapių liekanas. Tyrinėjimai vykdyti pagal KPD finansuojamą ardomų archeologijos vertybių tyrimų programą.

Plotas 5 (130 m²) kastas spėjamo pilkapio 72 vietoje. Tačiau jame sampilo liekanų nerasta, fiksuoti tik iki pat įžemio permaišyti sluoksniai. Maišytoje žemėje atsitiktinai rasta tik geležinė keturkampė diržo sagtis (1 pav.). Ji gali būti iš visiškai suardyto kapo (galbūt iš to paties kapo buvo išstumdytas ir 2007 m. plote 1 atsitiktinai rastas peilis?). Suardytuose sluoksniuose taip pat rastas vienas degintinis kauliukas, keturios naujiesiems laikams būdingos kilpvinės, lipdytos keramikos grublėtu paviršiumi šukė, kelios titnago nuoskalos.

Plotas 6 (72 m²) kastas spėjamo pilkapio 73 vietoje. Jame sampilo liekanų irgi nerasta. Visi sluoksniai iki pat įžemio buvo permaišyti. Galbūt pilkapio akmenų vainiko fragmentu

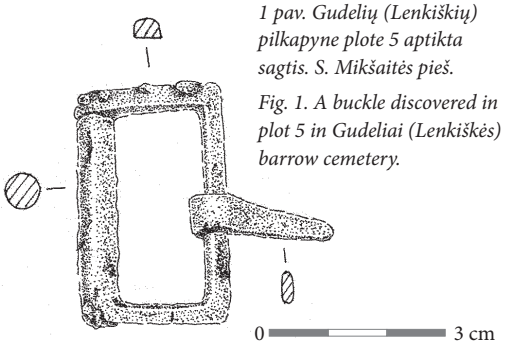

1 pav. Gudelių (Lenkiškių) pilkapyne plote 5 aptikta sagtis. S. Mikšaitės pieš.

Fig. 1. A buckle discovered in plot 5 in Gudeliai (Lenkiškės) barrow cemetery.

galima laikyti kelis ploto PV kampe kompaktiškai gulėjusius stambius akmenis. Tačiau jie gulėjo įžemio smėlyje, todėl labiau tikėtina, kad buvo natūralioje padėtyje. Maišytoje žemėje atsitiktinai rastos tik dvi kilpvinės, lipdytos keramikos nežymiai brūkšniuotu paviršiumi šukė, keli titnaginiai dirbiniai (peiliukas, rėžtukas?) bei nuoskalos.

Gudelių (Lenkiškių) pilkapių apsaugos tyrinėjimai, vykdyti 2002–2008 m., yra baigti. Per 7 tyrinėjimų sezonus ištirti 8 pilkapiai ar jų liekanos. Taip pat tyrinėta pilkapyno aplinkoje. Iš viso ištirtas 1210 m² plotas. Pilkapiuose aptikti 7 degintiniai kapai ir vienas simbolinis kapas, pagal įkapes datuojami I tūkst. viduriu ar trečiuoju ketvirčiu. Visi ištirti pilkapiai skiriami Rytų Lietuvos pilkapių kultūrinei grupei.

Tyrinėjimų metu iš viso aptikta apie 1800 radinių: kirvis (1), ietigalio dalis (1), peilių (3), ylų (2), verpstukų (7), antsmilkinis (1), antkaklių ar jų dalių (2), žiedų (6), sagčių (4), apkalas (1), žalvarinių papuošalų fragmentų (15), moneta (1), keramikos šukių (apie 1500), koklio fragmentas (1), stiklinių indų ir langų stiklo šukių (31), smulkių geležinių dirbinių (vinių, kilpvinių, kabliukas) (10), neaiškių geležinių dirbinių (2), gargažių ar šlako gabaliukų (37), neaiškus kaulinis dirbinys (1), titnaginių dirbinių ar jų fragmentų (strėlės antgalis, gremžtukų, rėžtukų, peiliukų, skaldytinių fragmentų, skelčių) (35), titnago nuoskalų (132).

Pilkapyne ir jo aplinkoje rasti dirbiniai datuojami mažiausiai 4 skirtingais laikotarpiais. Titnaginiai dirbiniai būdingi mezolitui. Šio laikotarpio nesuardytų sluoksnių nedideli fragmentai aptikti tik tyrinėtos teritorijos P dalyje, Neries dešiniajame krante. Dauguma radinių buvo permaišytuose sluoksniuose. Lipdytos keramikos šukės, geležies gargažės bei galbūt kai kurie kiti dirbiniai greičiausiai yra iki pilkapių supylimo šioje vietoje buvusios geležies amžiaus (I tūkst. pirmosios pusės) gyvenvietės pėdsakai. Atrodo, kad didžioji dalis šio laikotarpio kultūrinių sluoksnių taip pat yra suardyti. Ateityje nesuardytų akmens ir geležies amžiaus kultūrinių sluoksnių galima tikėtis aptikti tyrinėjant tarp pilkapių (ankstesnių gyvenviečių liekanos neabejotinai buvo ardomos ir pilant sampilus). Trečiasis žmogaus veiklos teritorijoje etapas (bent nuo V a.) yra laidojimas pilkapiuose. Teritorija vėl buvo apgyvendinta naujaisiais laikais. Šio laikotarpio kultūrinių sluoksnių (XVIII–XIX a. sodybvietės ar dvarvietės) ar jų liekanų esama daugiausia pilkapyno teritorijos Š dalyje ar už jos, Sudervės kairiajame krante.

Nors elektros linijos proskynoje, sprendžiant pagal pilkapyno situacinį planą, neištirtų pilkapių liekanų nebėra, jos teritorijoje galima tikėtis rasti nesuardytų akmens amžiaus, geležies amžiaus ir naujųjų laikų kultūrinių sluoksnių ir pavienių įvairių laikotarpių dirbinių. Ateityje tikslinga koreguoti (plėsti) saugomą paminklo teritoriją.

Gudeliai (Lenkiškės) barrow cemetery

In 2008, two plots (5 and 6) (a total area of 202 m²) were excavated in Gudeliai (Lenkiškės) cemetery (Vilnius District). The remains of no barrows were found, only one small cremated bone and an iron buckle in plot 5 (Fig. 1). A few Stone Age, Iron Age, and Modern Age artefacts were also found.

The excavation of the protected barrow zone, which was conducted during 2002–2008, has now been completed. Eight barrows or the remains of them were excavated over seven seasons. The area in the vicinity of the barrow cemetery was also investigated. A total area of 1210 m² was excavated. Cremations

and one symbolic burial dating to the middle or third quarter of the 1st millennium were discovered in the barrows. The remains of Mesolithic, Iron Age, and Modern Age cultural layers and isolated artefacts were found in the investigated areas. A total of around 1800 artefacts were found during the excavations: an axe, part of a spearhead, knives, awls, spindle whorls, a temple ornament, neck-rings and neck-ring parts, rings, buckles, a fitting, fragments of bronze ornaments, a coin, pottery sherds, a stove tile fragment, glass vessel shards, window glass shards, small iron artefacts, pieces of iron dross or slag, an unidentified bone artefact, flint artefacts or fragments of them (an arrowhead, scrapers, burins, small knives, core fragments, and blades), and flint flakes.

Although no remains of unexcavated barrows exist in the cleared electric line route, it is possible to expect to find undisturbed cultural layers and isolated artefacts from other periods in its territory. It would be expedient to revise the site's protected territory in the future.

Valdas Steponaitis

Paduobės (Šaltaliūnės) III grupės pilkapynas

2008 m. pratęsti Paduobės (Šaltaliūnės) III grupės pilkapyno (Švenčionių r.) (A1096P) tyrinėjimai, LNM pradėti 1987 m.(žr. *ATL 1986 ir 1987 metais*, V., 1988, p. 61–63; *ATL 1988 ir 1989 metais*, V., 1990, p. 61–62; *ATL 1990 ir 1991 metais*, V., 1992, t. 1, p. 124–127; *ATL 1992 ir 1993 metais*, V., 1994, p. 112–113; *ATL 1994 ir 1995 metais*, V., 1996, p. 83–84; *ATL 1998 ir 1999 metais*, V., 2000, p. 205–206; *ATL 2000 metais*, V., 2002, p. 76; *ATL 2001 metais*, V., 2002, p. 96–97; *ATL 2002 metais*, V., 2005, p. 77–78; *ATL 2003 metais*, V., 2005, p. 98–100; *ATL 2004 metais*, V., 2006, p. 87–91; *ATL 2005 metais*, V., 2006, p. 98–101; *ATL 2006 metais*, V., 2007, p. 132–134; *ATL 2007 metais*, V., 2008, p. 168–170).

2004 m. pilkapyno Š dalyje žvalgant keliuką, vedantį per pilkapyną, žemės paviršiuje buvo rasta degintų kauliukų ir žalvarinės pasaginės segės lankelio dalis. Suardyto pilkapio pėdsakų šioje vietoje nesimatė. 2005 m. šioje vietoje ištirtas plotas 2 (19 m^2), rasti du degintiniai kapai, kuriuose anatomiškai identifikuojamų žmogaus kaulų fragmentų nebuvo. Degintiniai kauliukai, smulkūs žalvariniai radiniai ir keramika buvo randami visame plote, todėl tikėtina, kad degintinių kapų ir radinių yra po keliuku aplink visą ištirtą plotą 2.

2008 m. keliuko ardomoje pilkapyno dalyje ištirtas ***plotas 3*** (101 m^2). Archeologinių tyrinėjimų metu ištirtas degintinis kapas 3, aptikta daug apdegusių ir susilydžiusių radinių bei degintinių kauliukų iš suardytų degintinių kapų, lokalizuota jų paplitimo teritorija.

Degintinis kapas 3 buvo įrengtas negilioje puslankio formos duobutėje, 10–14 cm gylyje nuo žemės paviršiaus, todėl jo viršutinė dalis buvo apardyta – rudame miškožemio sluoksnyje rasta keliolika degintinių kauliukų ir susilydžiusių dirbinių fragmentų. Kiek giliau išryškėjo tamsesnis 40x52 cm dydžio degintinio kapo 3 kontūras. Į kapo duobutę buvo supilti iš laužavietės surinkti degintiniai kauliukai, susilydžiusių dirbinių fragmentai ir palyginti daug angliukų. Radiniai ir degintiniai kauliukai koncentravosi 6–8 cm storio sluoksneliu. Dauguma kape rastų radinių – tai smulkūs sudegusių papuošalų fragmentai: žalvarinių apyrankių ir antkaklės (?) dalys, stiklo ar emalio karoliai. Dalis rastų dirbinių yra susilydę į beformius žalvario lydinius. Pagal kape surink-